

Ціль 12. Відповідальне споживання та використання.

Завдання 12.2: Зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках.

Індикатор 12.2.1: Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві зернових культур, %.

1. Інституційна інформація

1.1. Організація (ї)

Державна служба статистики України (Держстат).

2. Основні визначення і поняття

2.1. Визначення

Виробництво зерна в сільському господарстві завершується післязбиральною обробкою, що полягає у його очищенні і сушінні.

Післязбиральна обробка один з найбільш трудомістких процесів виробництва зерна. Розрізняють два види втрат продуктів при зберіганні: маси та якості. У більшості випадків вони взаємопов'язані, тобто втрати маси супроводжуються втратами якості і навпаки. За природою втрати можуть бути **фізичними і біологічними**.

Збереження запасів зерна з мінімальними втратами важливе завдання, тому що при зберіганні деяких партій зерна витрати часто перевищують собівартість його виробництва. Зменшення цих витрат значно знижує собівартість насіння, кормів та інших продуктів, дає можливість отримувати більший прибуток при їх реалізації. Рациональне зберігання зерна можливе тільки за наявності і правильної експлуатації технічної бази: сховищ, машин та устаткування, використовуваних для доопрацювання продуктів з метою підвищення їх стійкості і якості.

2.2. Поняття

Попереднє очищення зерна призначена для підвищення сипучості матеріалу, підготовки його для сушіння в шахтних сушарках, видалення з нього великих та легких домішок, для видалення із зерна основних вогнищ інфекції: пилу, землі, рослинних залишків, мінералів тощо. Крім цього, головною метою попередньої обробки є збереження великих мас зерна при його зберіганні до сушіння. Попереднє очищення дозволяє значно подовжити термін зберігання зерна.

Первинне очищення зерна здійснюють після його сушіння або після попередньої обробки, якщо воно сухе. Завданням первинного очищення є доведення зерна до базисних продовольчих кондицій, підвищення натуре, підготовка фуражного зерна до його подальшої переробки на комбикормовому заводі.

Остаточне очищення і сортування проводять для доведення насінневого матеріалу до насінневих кондицій, продовольчого та фуражного - для підготовки до помолу і до інших видів переробки. Остаточну обробку продовольчого та фуражного зерна ведуть, як правило, на млинових комбінатах і комбикормових заводах. Більшу частину насінневого матеріалу готують у господарствах, які виробляють зерно.

Для вторинного очищення і сортування використовують той же тип робочих органів, що і для первинного очищення, хоча і з іншими режимними і конструктивними параметрами. Другі сорти пшениці, отримані при вторинному очищенні, в подальшому

обробляють, як продовольче або фуражне зерно. Очищення насіння пшениці. Для насіння пшениці головними засмічувачами є багаторічні та ярі насіння бур'янів. Крім того, в насінні пшениці можуть бути отруйні сміттєві насіння, зокрема уражені сажкою.

3. Методологія

Втрати обраховують на основі розрахунку собівартості вирощування зернових культур.

3.1. Розрахунок

Післязбиральні втрати зерна обчислюються шляхом віднімання зерна у бункерній вазі та зерна після доробки. Разом з тим в подальшому обраховують зернові відходи з певним відсотком вмісту повноцінного зерна шляхом обчислення кількості відходів множення на відсоток вмісту повноцінного зерна у них. А також невикористані відходи та усихання шляхом віднімання загальної кількості відходів та зернових відходів в переведенні на повноцінне зерно.

До післязбиральних втрат відноситься також солома, її кількість обраховується шляхом множення загальної кількості зерна у бункерній вазі на 1 відсоток.

3.2. Деагрегування

В цілому по Україні.

4. Джерела даних

Аналітичні дані від Департаментів агропромислового розвитку обласних державних адміністрацій та, в разі можливості, вибіркові дані від суб'єктів господарювання (аналітики зернового ринку, члени зернової асоціації тощо).

5. Доступність даних

Аналітичні дані від Департаментів агропромислового розвитку обласних державних адміністрацій та в разі можливості вибіркові дані від суб'єктів господарювання (аналітики зернового ринку, члени зернової асоціації тощо).

6. Календар

6.1. Збір даних

По мірі актуальності та необхідності вищезазначених даних, але не рідше одного-двох разів за відповідний квартал.

6.2. Терміни поширення даних

Інформація надається керівництву міністерства, іншим ЦОВВ, суб'єктам господарювання в разі запиту на вищевказану інформацію.

6.3. Виробництво даних

Департаменти агропромислового розвитку обласних державних адміністрацій, суб'єкти господарювання (аналітики зернового ринку, члени зернової асоціації тощо).

6.4. Поширення даних

Державна служба статистики України (Держстат).

7. Посилання